Představení činnosti Mysliveckého spolku Bělčice, z. s.

I. Informace o honitbě

Myslivecký spolek Bělčice, z. s. (dále „spolek“) dlouhodobě hospodaří v honitbě Bělčice (CZ3101110001), kterou si pronajímá od Honebního společenstva Bělčice. V rámci honitby převažuje zemědělská půda (1 670 ha), následuje lesní půda (478 ha), vodní plochy (144 ha) a ostatní pozemky tvoří 12 ha. Hranice všech honiteb na území České republiky jsou pro zájemce k dispozici na odkazu: http://geoportal.uhul.cz/mapy/mapyhon.html. Primárním cílem spolku je myslivecký management, péče o zvěř a životní prostředí v pronajaté honitbě.

II. Stručný historický vývoj populací zvěře

V posledních padesáti letech došlo v honitbě Bělčice, podobně jako v ostatních částech českých zemí, k dramatickým změnám ve vývoji populační hustoty zvěře. Intenzifikace využívání zemědělské krajiny (likvidace remízů a křovinatých mezí, zvětšování velikosti polních celků, nárůst chemizace, výkonnější mechanizace, menší různorodost pěstovaných plodin, změna struktury plodin apod.) měla za následek drastický úbytek nejen tradiční drobné zvěře (zajíc polní, bažant obecný, koroptev polní aj.), ale i převážné většiny polních druhů ptáků (strnad obecný, skřivan polní aj.). Například dle celoevropského monitoringu běžných druhů ptáků došlo v období 1980-2014 k poklesu polních druhů od 57 %, naopak u lesních druhů o 2% nárůst. Početnost zajíce a bažanta poklesla o více jak 75 %, v případě koroptve o více jak 99 %. Zvláště starší ročníky si jistě pamatují, že v okolí Bělčic se vyskytovaly vysoké počty bažantů, zajíců a koroptví. V kontrastu s úbytkem drobné zvěře se začala zvyšovat početnost zvěře spárkaté, kdy nejvýznamnější nárůst byl zaznamenán u prasete divokého. Tuto skutečnost deklaruje i statistika odlovu, kdy úlovek prasat byl do 70. let 20. století v honitbě Bělčice spíše výjimkou, ale posledních pěti letech (myslivecký rok od 1. 4. do 31. 3.) bylo uloveno již průměrně cca 70 ks/rok. Jedním z poslání myslivosti je i regulace nadpočetných druhů, proto se členové spolku snaží eliminovat početnost prasete divokého na úroveň, kdy škody na zemědělských plodinách budou ekonomicky přijatelné. Za dlouhodobě početně stabilní zvěř na Bělčicku lze považovat srnčí (srnec obecný). Jelení zvěř (jelen evropský) a dančí zvěř (daněk skvrnitý) nejsou v honitbě Bělčice stálou zvěří a pouze přes ni migrují. S ohledem na biotopové nároky obou výše uvedených druhů lze předpokládat, že stabilní výskyt v budoucnu je možné předpokládat pouze v případě dančí zvěře, která nevyžaduje větší lesní komplexy.

S ohledem na skutečnost, že okolí Bělčic spadá do blatensko-lnářské rybniční soustavy, tak je zdejší okolí obohaceno o druhy vázané na rybníky a mokřadní společenstva. Jedná se různé druhy kachen (kachna divoká, kopřivka obecná, polák velký, polák chocholačka; výjimečně lžičák pestrý, čírka modrá a obecná), lysku černou, občas se vyskytující husu velkou a samozřejmě další druhy.

III. Péče o zvěř a životní prostředí

1. Políčka pro zvěř

Ve spolupráci se Zemědělským družstvem Bělčice (dále „ZD Bělčice“), za což patří velké poděkování, jsou od roku 2017 na několika místech v honitbě cíleně (šest stabilních lokalit + některé pohyblivé v závislosti na roku)

pěstována políčka pro zvěř. V jednotlivých letech se celkově jednalo o 3-4 ha. Na tyto lokality jsme vždy objednávali druhově bohaté směsky (srnčí, bažant, zajíc), které měly za cíl doplnit potravní nabídku nejen přes podzim (zimu), ale i zpestřit dostupnou potravu přes jaro-léto. Ve svém důsledku jsou plochy políček díky své pestrosti a atraktivitě zvěří vyhledávány přednostně, čímž jsou eliminovány negativní dopady na hospodářské plodiny zemědělských subjektů. Uvědomujeme si, že za účelem podpory drobné zvěře by byl lepší výrazně větší rozsah (dle vědeckých studií alespoň 5 % zemědělské půdy), ale tato opatření dle našeho mínění mají přesto smysl, i když se jedná o malý rozsah. Z celorepublikového pohledu by bylo nejlepší, pokud by se v určitých aspektech upravily zásady zemědělské politiky ve prospěch povinného využívání (biopásů, úhorů, posuny sečí pícnin pro podporu drobné zvěře apod.), zmenšení půdních bloků, omezení chemizace na nezbytnou úroveň atd. Naše zemědělská krajina v důsledku kolektivizace a zavedení velkoplošného zemědělství přišla o 2/3 všech stromořadí, křovinatých mezí, větrolamů a mokřadů, což v konečném důsledku způsobilo obrovský propad v početnosti drobné zvěře.

Políčko pro zvěř – lokalita Čakovka

2. Drobná zvěř

Podobně jako v ostatních částech našeho území došlo i v honitbě Bělčice, kdysi vyhlášené početností bažantů, zajíců a koroptví, k dramatickému poklesu drobné zvěře. Divoká populace dotčených druhů není lovena v honitbě dlouhodobě (bažant, zajíc – více jak 20 let; koroptev – několik desítek let). Příčin je celá řada, ale

z celosvětového měřítka je hlavní příčinou intenzifikace zemědělské výroby, která změnila nejen fyzický ráz krajiny (úbytek mezí, mokřadů, větrolamů, remízů, velké půdní celky atd.), ale i způsob hospodaření (vysoká chemizace, umělá hnojiva, rodenticidy, nízká diverzita pěstovaných plodin, absence plevelů, úbytek hmyzu, sečení pícnin v době hnízdění a vyvádění mláďat, rychlost agrotechnických operací apod.). V tomto směru není na vině zemědělec („jednotlivec“), ale celkové směřování zemědělství jako takového. Nicméně v posledních několika letech zemědělské dotační nástroje umožňují spoustu opatření (biopásy, úhory, meziplodiny aj.), která jsou finančně podporována a která mohou tento negativní trend zastavit, či stabilizovat. Bohužel, jejich plošná realizace v praxi zatím výrazně zaostává za očekáváním… V honitbě Bělčice se postupnými krůčky ve spolupráci se ZD Bělčice snažíme určité věci měnit k lepšímu. Současně je nutné na druhou stranu chápat i ekonomické zájmy podniku. Negativně působí oproti minulosti i vyšší početnost predátorů, jejichž vliv může být zásadní pro populace, které nemají vhodné podmínky. Každopádně lze na základě objektivních vědeckých studií vyvrátit často deklarovanou „pravdu“, že primární příčinou poklesu drobné zvěře jsou hlavně predátoři.

Členové spolku se usnesli, že v příštích třech letech zahájí podporu populací zajíce polního vypouštěním jedinců do honitby. Vypouštění bude směřováno do lokalit, kde proběhly alespoň určité změny biotopu (políčka pro zvěř). Cílem opatření je po dobu tří let každoročně vypustit 20 jedinců. Následně bude vyhodnocena smysluplnost opatření a bude rozhodnuto, zda pokračovat i v dalších letech. Pro spolek se bude jednat o nemalé náklady, které budou v současných cenách zajíců činit cca 120 000 Kč. Naše aktivita naváže na sousední Myslivecký spolek JAVORY ve Hvožďanech (honitba Javory), čímž by se efekt podpory populace zajíců mohl vzájemně podpořit.

3. Přikrmování zvěře

Běžnou součástí mysliveckého hospodaření je přikrmování zvěře za účelem doplnění potravní nabídky v období nouze. Jedná se o období, kdy konvenčně obhospodařovaná kulturní zemědělská krajina neposkytuje dostatečnou potravní nabídku. Z tohoto důvodu členové spolku pečují o 71 krmelců (srnčí, zajíci) a 9 zásypů (kachny, bažanti). Například v roce 2020 bylo pro tyto účely předloženo zvěři 23,9 t jadrného krmiva (oves, pšenice), dále objemové (seno) a dužnaté krmivo (jablka aj.). U srnčí zvěře jsou kromě celoročně dostupných lizů (kamenná sůl) na podzim do krmiva předkládány i další minerální doplňky.

4. Hnízdní budky pro kachny

Členové spolku se od roku 2006 zabývají zlepšováním hnízdních podmínek pro kachny prostřednictvím hnízdních budek. V letech 2006-2020 bylo vyhodnoceno 894 budek s celkovou obsazeností 30,5 % (273 budek). Průměrná hnízdní úspěšnost dosahovala 87,5 %, což je hodnota výrazně vyšší (cca dvojnásobná) než v případě hnízdění na zemi v porostech v okolí rybníků. Díky plastovým trubkám umístěných na stojnách budky (4 nohy) lze minimalizovat riziko predace hnízda např. od běžně rozšířeného norka amerického. Na základě dlouholetých zkušeností nejsou hnízda predována ani krkavcovitými. V roce 2021 bylo započatou s obnovou starých budek a na 15 rybníků bylo nově instalováno 50 nových hnízdních budek.

V souvislosti s péčí o vodní ptactvo si spolek pronajal mokřad „Jezárky“, který je v těsném sousedství rybníku Hajnice. U mokřadu byly narušeny odtokové poměry do té míry, že převážnou část roku byl bez vodní hladiny. Opravou hrázky bylo docíleno lepšího zadržování vody a skutečnosti, že v hnízdním období poskytuje velmi dobré podmínky pro vodní ptactvo.

Graf vyhodnocení hnízdních budek

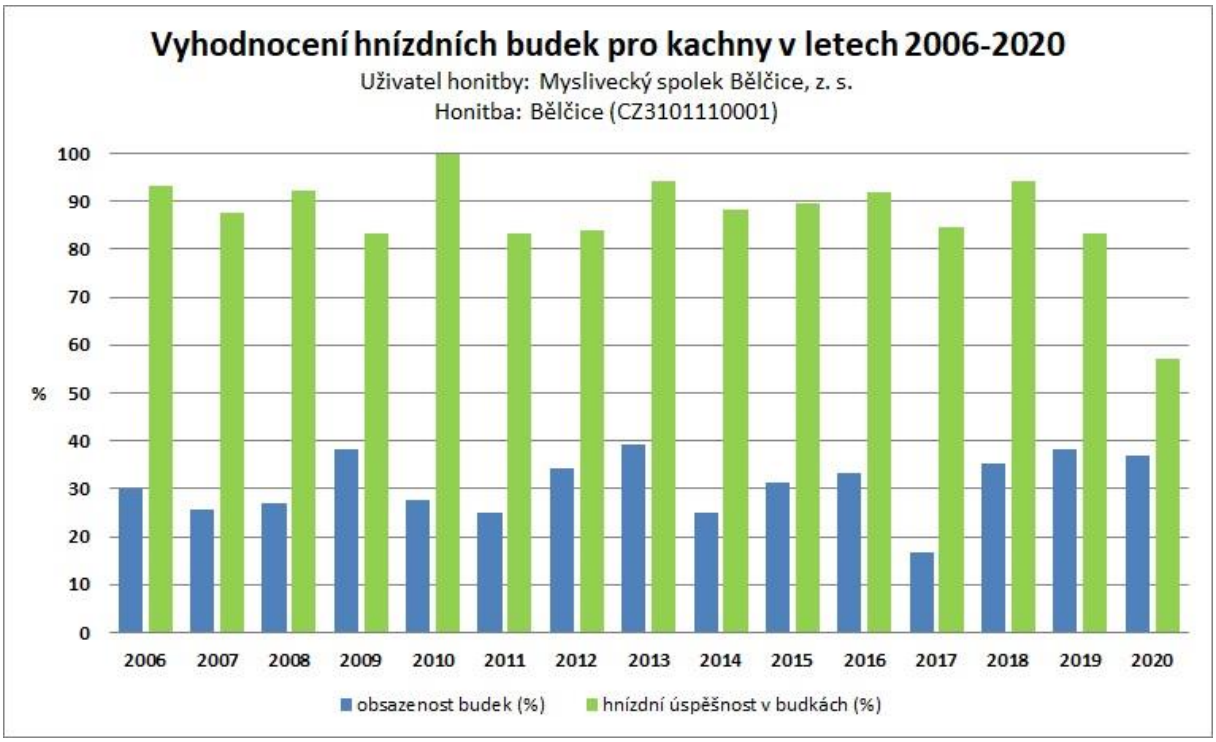

Fotografie hnízdních budek instalovaných v roce 2021 – mokřad „Jezárky“

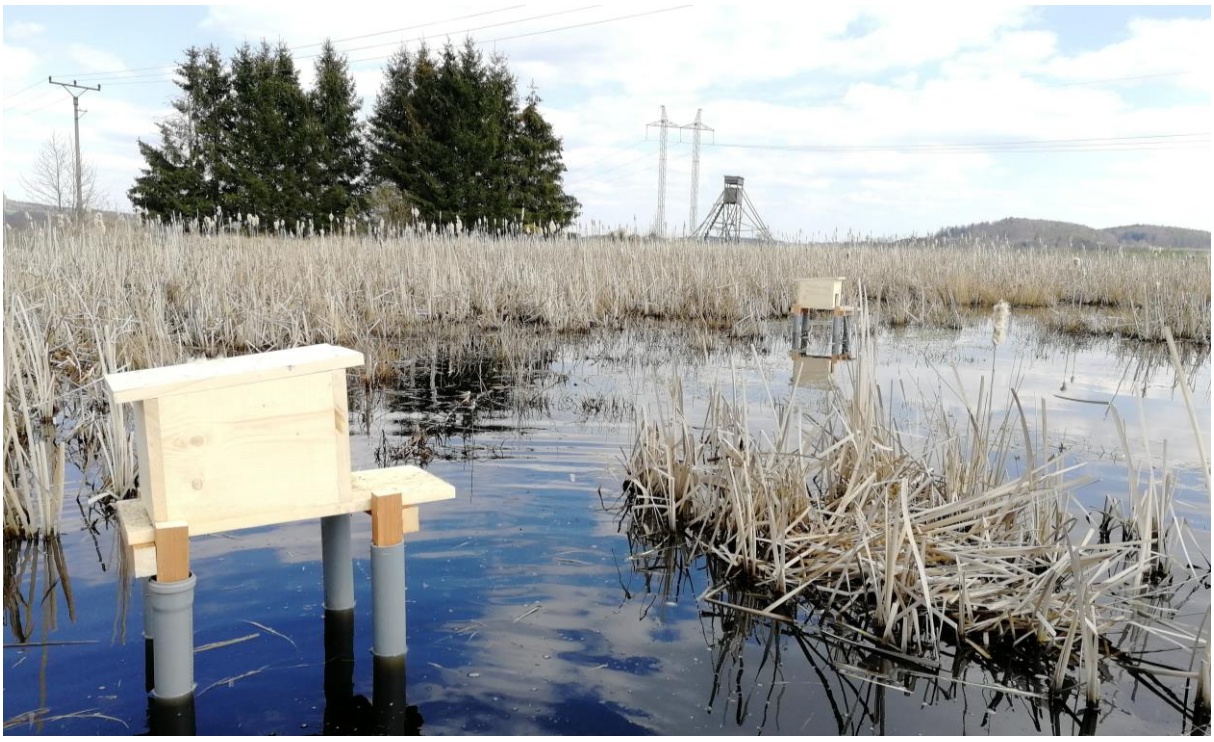

Fotografie hnízdních budek instalovaných v roce 2021 – rybník Velký Škrabák

5. Výsadby stromů a keřů

Jedním z cílů spolku do budoucna je realizace výsadeb ovocných stromů a keřů, které do české kulturní krajiny neodmyslitelně patří. Bohužel v minulosti (od 50. let 20. století) byly tyto nezbytné prvky krajinné infrastruktury likvidovány v rámci hospodářsko-technických úprav krajiny, které souvisely přechodem na socialistické velkoplošné zemědělství. Tento faktor rovněž velmi negativně ovlivnil stav prostředí pro volně žijící živočichy (zvláště drobnou zvěř, polní ptactvo aj.). Na základě těchto skutečností bychom rádi opět realizovali výsadby ovocných stromů a keřů do honitby. V důsledku finanční náročnosti lze práce realizovat postupně. V důsledku omezeného časového prostoru členů, kteří veškerou pracovní činnost dělají zdarma a ve svém volném čase, nelze očekávat převratné změny ze dne na den. Dalším problémem je dostupnost vhodných pozemků a následný souhlas vlastníků. Spolek ve svém vlastnictví momentálně žádné vhodné zemědělské pozemky nemá. V letošním roce se díky souhlasu Zastupitelstva města Bělčice podařilo schválit jednu lokalitu, na které by měla být výsadba realizována, za což patří městu velké poděkování.

IV. Pracovní činnost

Každý člen, který nedosáhl důchodového věku, je povinen odpracovat minimálně 40 h/rok. Členové v důchodovém věku zajišťují pracovní činnost dle svých zdravotních možností. Za uplynulý rok členové spolku odpracovali celkem 811 brigádnických hodin (průměrně 30 h/rok na člena). Cca 300-400 h je odpracováno pro ZD Bělčice, kde následně ve sjednaném objemu odebíráme krmivo pro drobnou a spárkatou zvěř. Ostatní

hodiny jsou realizovány za účelem zajištění řádného mysliveckého hospodaření v honitbě (péče o hnízdní budky, ochrana zvěře před senosečemi, výsadba stromků, údržba budovy odchovny a skladu krmiv, instalace chladicího boxu v budově odchovny, pytlování obilí, výroba a instalace mysliveckých zařízení – krmelce, zásypy, posedy aj.). Do tohoto počtu nejsou kalkulovány hodiny strávené přikrmováním drobné a spárkaté zvěře, což jsou řádově další stovky hodin navíc.

V. Členská základna

Pro rok 2021 tvoří členskou základnu 27 členů. Přestože se v posledních několika letech podařilo přijmout nové mladé zájemce o myslivost, dosahuje průměrný věk členů 57 let. Na základě této skutečnosti budeme rádi, pokud by se objevili mladí zájemci o myslivost v okolí Bělčic, kteří současně budou schopni obětovat část svého volného času pro péči o zvěř a životní prostředí. Pro bližší informace kontaktujte buď předsedu, či mysliveckého hospodáře. Kontakty jsou uvedeny níže.

VI. Plány a přání do budoucna

- Snažit se nerezignovat na dlouhodobě nízké stavy drobné zvěře (bažant, zajíc, koroptev) a podpořit jejich zbytkové populace.
- Pokračovat v realizaci a údržbě hnízdních budek a zlepšovat tak hnízdní podmínky kachny.
- Iniciovat spolupráci se ZD Bělčice za účelem realizace políček pro zvěř, biopásů, úhorů, meziplodin za účelem podpory živočichů vázaných na agroekosystémy.
- Realizovat výsadbu ovocných stromů a keřů na pozemcích, kde nám to majitelé po předchozím souhlasu umožní, či dokonce nabídnou.
- Udržovat početnost populace prasete divokého na úrovni, kdy škody způsobené na zemědělských pozemcích budou pro zemědělské subjekty přijatelné.
- Docílit vzájemného respektu mezi návštěvníky volné krajiny a myslivci do té míry, aby každý z obou stran chápal aktivity a činnosti nejen ze svého pohledu.
- Přáním je, aby vlastníci psů byli zodpovědní do té míry, aby například nenechali svého psa volně pobíhat, když jsou na rybníku malá kachňata, nenechali zbytečně štvát zvěř, chápali, že v období května až srpna je v přírodě hodně mladé zvěře, která nemá ještě dostatečně vyvinuté instinkty apod. Obdobné přání je směřováno i vůči vyznavačům motorismu, kdy řidiči mnohdy nerespektují účelové komunikace a jezdí přímo v porostech, nebo v horším případě jezdí v porostech (lesních, zemědělských) v noci. Jak bylo uvedeno výše je důležitý respekt k okolí a nebrat žádnou činnost pouze ze svého sobeckého pohledu.
- Každoročně prezentovat mysliveckou činnost na dětském dni v Bělčicích a podpořit tak zájem dětí o přírodu, popř. o myslivost jako takovou.
- Spolupracovat se samosprávou obcí (Město Bělčice, Obec Hornosín) a se subjekty hospodařícími v krajině, tak aby bylo v dlouhodobém horizontu podporováno zlepšování životního prostředí.

VII. Facebook

Za účelem prezentace činnosti spolku a práce jejich členů byly zřízeny facebookové stránky, které informují případné zájemce z řad široké veřejnosti o vybraných činnostech v honitbě. Cílem je veřejnosti přiblížit činnosti myslivců a ukázat, že primárním posláním myslivosti není pouze lov, ale komplexní péče o zvěř a životní prostředí.

https://www.facebook.com/MysliveckyspolekBelcice/

VIII. Poděkování a závěr

Za dlouhodobou spolupráci a podporu bychom rádi poděkovali ZD Bělčice, Rybářství Lnáře, s. r. o., Městu Bělčice, Obci Hornosín a všem vlastníkům honebních pozemků nacházejících se v honitbě Bělčice.

V případě, že by někoho z vlastníků pozemků v honitbě Bělčice naše činnost zaujala a rád by obnovil stromořadí, křovinatou mez, budeme rádi za navázání spolupráce.

IX. Kontakní údaje:

Myslivecký spolek Bělčice, z. s.

nám. J. Kučery 17, 387 43 Bělčice

IČO: 71175865 B: 222707263/0600

FB: www.facebook.com/MysliveckyspolekBelcice/

DS: 449cp4n

Ing. Tomáš Zíka, Ph.D., předseda

T: 724 786 833 @: zik.tomas@gmail.com

Josef Staněk, myslivecký hospodář

T: 603 527 280 @: pepik.stanek@seznam.cz

Zpracoval: Ing. Tomáš Zíka, Ph.D.

V Bělčicích dne 6. 7. 2021